

LAUDĂ EROULUI, CTITOR DE CETATE

În mijlocul Curții domnești din Tîrgoviște, pe ruinele casei voievodale statornicită în vremea lui Mircea cel Bătrîn, a avut loc la 10 octombrie 1969 o emoționantă manifestare organizată de Muzeul județean Dîmbovița în colaborare cu Consiliul municipal al Organizației pionierilor: Aniversarea a 575 de ani de la bătălia de la Rovine.

Profesorul emerit Mircea Georgescu a evocat glorioasa luptă în care Mircea cel Bătrîn, înfrîngînd în octombrie 1394 oștile turcești conduse de Baiazid Ildîrîm, și-a cucerit marele său nimb de glorie.

Sute de pionieri au ascultat într-o impresionantă tăcere această evocare

caldă a bătăliei și recitalul de poezie patriotică susținut de elevi. În prag de seară, momentul dramatic aparținînd academicianului Victor Eftimiu, prezentat de formația de teatru a Casei municipale de cultură Tîrgoviște (regizor Ion Vasiliu), într-un joc superb de lumini, a oferit tinerilor vîrstare o lecție vie de istorie.

Tîrziu peste ruinele Curții domnești, au răsunit euritmii „Scrisorii a III-a” în interpretarea lui George Vraca.

Într-un conclav de glorie umbrelor marilor voievozi s-au strîns poate în jurul bătrînului Mircea să asculte, iscîndu-se din pulbera propriilor lor pași, pe fratele lor, voievodul spiritului românesc — Eminescu.

MEREU PREȚIOASA MOȘTENIRE A VĂCĂREȘTILOR

ȘTEFANIA STÂNCĂ

Primul Festival de poezie românească, celebrat deunăzi la Văcărești sub dărnicia autumnală a soarelui dîmbovițean, ne-a prilejuit revederea atîtor poeți dragi cu care colindam cîndva șezătorile să-i spunem țării poezii.

Aici, în rafturile bibliotecii satului, de unde acum două veacuri a plecat fragedă, departe și pentru mult timp, poezia românească — și unde în zilele noastre s-a reîntors, matură și glorioasă — rămîne incandescentă inima poezilor.

Și acum, într-un sat dîmbovițean intrat cu tot sălașul idilic dar și cu toată vigoarea lucidă în literatura română (și prin Elena Văcărescu în circuitul literaturii universale) critici, poeți, profesori, elevi și săteni înalță laudă înaintașilor și lasă manuscrise și cărți : Mihai Beniuc, Alexandru Piru, Augustin Z. N. Pop, George Păun, Ion Bănuță, Ion Horea, Ion Crînguleanu, Ion Ilea, Ion Molea.

„Aici, de unde templu întîiului Văcăresc, nealbită de multă prăvălire a timpului au izvorît stihuri pline de

V. BLENDEA : Ienăchiță Văcărescu

mireasma cuvîntului românesc și de sacra cinstire a patriei ;

Aici, unde Alecu și Nicolae au dus mai departe „duhul și născocirea”

părintelui lor sorbind din izvorul tinereții fără bătrânețe și bătrâneții fără de moarte a poeziei populare ;

Aici, sub poale de Carpați, în cîmpul deschis al vitejiei românești, cum a numit plăiurile dimbovițene Iancu, cel de al patrulea Văcărescu ;

Aici, unde se retrăgea sorbind în ceasuri de răgaz vigoarea pămîntului natal, visînd întîlnirea în timp a poezilor de limbă română, Elena Văcărescu ;

Ne-am strîns cu convingerea că săvirșim, peste veac, un act de recunoștință și împlinire cititorînd înțuia bibliotecă de poezie românească.

S-a dat acest hrisov la Văcărești, în ziua de 19 din luna lui octombrie a văleatului 1969.¹

Duminică 19 octombrie 1969 la Văcărești nu s-a spus, pe cît s-a oficiat poezie și s-au sădit crizanteme pe amintiri.

Act lucid, gîndit cu emoție, cea dintîi bibliotecă de poezie românească stivuită la Văcărești atestă prezența unei subtile intelectualități în conducerea Comitetului pentru cultură și artă al județului Dimbovița. Altfel „Hrisovul” n-ar fi sunat întreg a cîntec, locul bibliotecii n-ar fi fost fixat tocmai la Văcărești și festivalul nu s-ar fi desfășurat la oaspeții academici la care l-au ridicat oaspeții și gazdele.

La numai două săptămîni după originalul colocviu, nenumărate ecouri confraterne ajung pînă la noi, compensoare. Căci îndoita semnificație a evenimentului n-a putut scăpa nici oamenilor de litere veniți să-l prăznuiască, nici cititorilor care i-au înconjurat cu reconfortantă simpatie.

Ion Bănuță glăsuiește inspirat :

„...Ienăchiță Văcărescu, în „Amărita turturea”, în „Testament” și încă într-o nesfîrșire de imagini din strălucirile lumii și din ruinurile Tirgoviștei ne aruncă în viitorul poeziei românești, într-un Eminescu, Arghezi, Blaga, Bacovia și încă în mii de alți slujitori de geniu și de credință ai muzelor românești, ai muzelor umanității întregi,

¹ Hrisovul semnat de scriitori la inaugurarea bibliotecii de poezie românească, Văcărești, 1969.

care proclamă azi din sufletul lor soarele democrației românești”.²

Baruțu T. Arghezi adună suveniruri văcăreștene și le înalță la dominantă simbolului :

... „Neamul Văcăreștilor [. . .] se înscrie cu litere de aur pe lespedele culturii românești prin cei dintîi poeți : Ianache, Alecu, Nicolae, urmași de Ioan și Elena. Toți Văcărești. Toți cărturari. Toți gînditori, iubitori și slujitori ai limbii românești căreia i-au căutat adincimi și puteri noi de exprimare. Sînt primii poeți munteni care, aplecîndu-și urechea și inima la frumusețea sufletului poporului român, i-au înțeles anume sensuri și i-au dat anume străluciri. . .

... Pe răspîntia celor două veacuri despărțitoare de anul nașterii primului poet Văcărescu, cărturarii de azi vorbesc oaspeților — scriitori, gazetari, săteni, copii — despre semnificațiile acestei zile, în timp ce alaiul trece emoționat peste umbrele unui mare trecut. Se văd temelile fostelor case, se povestesc întîmplări încă vii în memoria sătenilor despre Elena Văcărescu, scriitoare care revenind în 1925 de la Paris a chemat lăutari și a făcut cu țărani o horă mare în jurul conacului.”³

Olguța Dan, mezina poeziei dimbovițene, însemnează :

... „Dacă „Primăvara amorului” este o permanență — și toate faptele, în care se înscrie și inițiativa de azi, pledează pentru asta — la 19 octombrie, nu putea să fie toamnă la Văcărești.

La Văcărești este primăvară, eterna primăvară a poeziei. Lira unui Orfeu mai îndrăgostit ca niciodată ne-a adunat de pretutîndeni aici la altarul poeziei românești.”⁴

² Ion Bănuță : Testamentul lui Ienăchiță, în „Albina” nr. 43 (1139), pag. 1, București, 1969.

³ Baruțu T. Arghezi : Inscricție pe lespedele poeziei românești, idem pag. 4.

⁴ Olguța Dan : Primul festival de poezie românească, în „Cerc” nr. 1, pag. 15—16, Găești-Dimbovița, 1969.

Deși Comitetul pentru cultură și artă al județului Dimbovița nu este **de jure** executorul testamentar al Elenei Văcărescu, consideră o datorie a sa, care se înscrie în direcțiile majore ale politicii culturale a partidului și statului nostru, să permanentizeze festivalul de

poezie „Moștenirea Văcăreștilor“, să înzestreze în continuare biblioteca de poezie ctitorită aici, să valorifice din punct de vedere muzeistic întregul ansamblu de relicve istorice peste care poate se adună la ceas de seară umbrele Văcăreștilor.

ÎN MEMORIAM : STOLNICUL CONSTANTIN CANTACUZINO

ION VASILIU

În toamnă, sub soarele meridional al Italiei și din inițiativa Universității padovane și a Ambasadei române, oamenii de știință aparținând unei Europe care-și regăsește calmul marilor venerații, au comemorat împlinirea a trei secole de la plecarea lui Constantin Cantacuzino de pe băncile celebrei instituții.

Opera și personalitatea stolnicului Constantin Cantacuzino, cărturar de faimă europeană, atavic legat de Tirgoviștea epocii brîncovenesti, au făcut răstimp de câteva zile obiectul unei foarte elevate sesiuni științifice.

Lucrările înscrise pe ordinea de zi s-au desfășurat în prezența multor reprezentanți de seamă ai științei, aducîndu-se astfel un binevenit omagiu fiului de postelnic, fratelui și părintelui de domn muntean, care a fost Constantin Cantacuzino.

Comunicările profesorilor și cercetătorilor Alexandru Niculescu, Lucia Rosetti, Corneliu Dima-Drăgan, Alexandru Emilian, Viorica Lascu, Ovidiu Drimba, Constantin Șerban și Dan Simonescu — ca să nu-i cităm decît pe participanții români — raportate la vasta operă a stolnicului Constantin Cantacuzino, intrată de mult în patrimoniul național, n-au lăsat umbră nici una din fațetele personalității eruditului autor.

Meritele marelui cărturar, evocate într-un colociviu căruia prezența atîtor savanți i-a dat o strălucită prestanță academică între hotarele patriei lui Dante Alighieri, s-au răsfrînt pe

drept asupra țării de baștină a istoricului, filologului, diplomatului, umanistului și cartografului Constantin Cantacuzino.

De altfel, Nicolae Iorga este cel dintîi istoric al nostru care încă de la 1899 pledează în plenul solemn al Academiei Române pentru valorificarea intrinsecă a operei stolnicului Constantin Cantacuzino, disociind-o argumentat de destinul bărbatului politic, pe care o anumită cronică ni-l înfățișează mai întîi ca sfetnic devotat și apoi ca sicofant al domnului Constantin Brîncoveanu. Căci victimă și el a aceluiași vrăjmaș — la numai doi ani după doborîrea ctitorului palatelor de la Tirgoviște, Potlogi și Doicești — stolnicul Constantin Cantacuzino rămîne marele izvoditor al „Istoriei Țării Românești dintru început“, scrisă cu pană uimitor de lucidă și evoluată pentru vremea lui.

Momentul culminant al colociviului de la Padova, care face de prisos orice comentariu post-festum, l-a constituit pentru mesagerii culturii și istoriei românești contemporane aninarea portretului lui Constantin Cantacuzino pe peretele sălii unde se păstrează catedra de la care a conferențiat cîndva Galileo Galilei.

Evocat cu venerație și emoție în aula în care peste ani destui aveau să soarbă prelegerile magiștrilor italieni alți doi studenți români — Nicolae Cartoian și George Călinescu — stolnicul Constantin Cantacuzino a coborît din fresca de la Hurezu drapat în hla-